

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy hónapra 200 K
Ennél hosszabb időre előfizetést el nem fogadhatunk.

POLITIKAI NAPILAP

Felkeltő szerkesztő:
L. LORÁNT JÓZSEF
Kiadó: **HEGEDŰS ÉS SÁNDOR**
Irodalmi és nyomdai részvételű társaság

SZERKESZTŐSÉG: PIAC-UTCA 34. SZÁM

TELEFONSZÁM: 10-20

KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49. SZÁM

TELEFONSZÁM: 18

Sürgőny cím: Független Ujság Debreczen

Debreczenben bontott zászlót a liberális ellenzék

Üresek voltak a díszterem páholyai . . . Elegáns urasszonyok, kipirult arcú urleányok, kispolgárok derék hitvesei, úde fiataloság leányai, kendős fejű munkásasszonyok és friss temperamentumu kedves munkásleányok gyönyörű koszorúja nem övezte körül a sok ezer főnyi tömeget, mely lenn szorongott a díszterem parkettjén . . . meg nem szűnő áradatban ömlenek befelé az ajtókon új százak és százak . . . a nők, munkásasszonyok és urhölgyek, akik a hallgatóság első sorában állnak — a demokrácia udvarias és figyelmes a nőikkel szemben —, lassanként egészen az emelvény mellvédjéig szorultak . . . és folyton újabb tömegek érkeznek . . . már nincs egy talpalatnyi hely . . . az emberek egymáshoz préselődnek, mozdulni sem lehet már . . . de áll mindenki a helyén, csendben . . . itt nem szabad rendbontásnak történnie . . . áll mindenki csendben, rendben . . . csak az égő szemek reflektora jár körül a díszterem emeleti peremén, ahol pedig nem világíthat meg semmit . . . üresek a díszterem páholyai!

Üresek a díszterem páholyai . . . de tele vannak a szívek . . . hit lelkesedés, akarat, elszántság és erő duzzasztja az ereket . . . az emelvényen a liberális vezérelt ünnepek fogadalommal kötik le magukat egy liberális politikai szövetség tagjaival . . . a tömegek tell szíve kiárad . . . az országra szóló nagy esemény szem- és fültanul tombolva ünneplik az ünnepi percek . . . Debreczenben pillanában megint, mint már annyiszor, országgraszáló tettek rugója . . . nem változtat ezen semmiféle elhomályosító törekvés, semmiféle mesterkedés, kicsinyesség, vexatura . . . Debreczenben nagy esemény történt hozzá méltó, ünnepélyes keretek között . . . pedig . . . üresek a díszterem páholyai!

A liberális ellenzék zászlóbontó nagygyűléséről alábbi részletes tudósításunk számol be:

A megérkezés

Réggel óta esik az eső, Debreczen utcái szomorú képet mutatnak. Az eső és a szomorú idő sem riasztotta azonban el azokat a százakat, akik vasárnap délben a pályaudvarra siettek, hogy a liberális magyar vezérelt és táborukat üdvözöljék. A peronon több száz főnyi közönség helyezkedett el már 12 órakor és a csunya szeles időben is kitartott egészen 1 óráig, mert ennyit késett a vonat. Háromnegyed egy után futott be a püspökladányi személyvonat, a mely a vendégpolitikusokat hozta. A szerelvény utolsó kocsijából Hegy-
megi Kiss Pál bájos felesége szállt ki elsőnek, majd Hegy-
megi Kiss Pál ugrik le fiatalosan. Első kérdése az, hogy rendben van-e minden. Hatalmas éljenzés fogadja a kocsiból le szálló vezért, Rassav Károlyt. Utána egymásután szállnak le Ruppert Rezső, Nagy Ernő, Drózd Győző, Horváth Zoltán nemzetgyűlési képviselők, Peldi Gyula és Györki Imre dr. szocialista képviselők már tegnap megérkeztek, sletsé-
gük azonban felesleges volt, mert a kereskedelmi alkalmazottak gyűlését, amelyre lejöttek s amely délelőtt lett volna megtartva, a rendőrség nem engedélyezte.

Az érkező képviselőket hatalmas embergyűrű veszi körül már a per-

ronon. Egyre zug az éljen, amikor dr. Szabó Ferenc ügyvéd a peronon szívélyes szavakban üdvözli a vendégpolitikusokat. Az üdvözölő szavakra Rassav Károly válaszol. Megköszöni az üdvözlést a vendégek nevében és kijelenti, hogy nem azért jöttek le, hogy egyenlenséget, széthuzást szítsanak, hanem azért, hogy az ország javára egyesítsék a nemzeti erőket.

A rövid üdvözlés után a képviselők a közönség állandó éljenzése közben az állomás előtt várakozó autókba és kocsikba ültek és a Bika-szállodába haitattak, ahol az étteremben ebédhez terítették.

A nagygyűlés

Két órakor asztalt bont a társaság és a nagygyűlés debreceni rendezőségével együtt a képviselők bevonulnak a díszterembe. A Bika-óriási díszterem a zsufolásig megtelt hallgatósággal. Pedig a kisebb-nagyobb „óvatossági intézkedések” egész sora lett volna alkalmas arra, hogy minél kevesebben legyenek. A megszokott beljárást elzárták és mindenkinél az udvar felől kellett kerülnie; 18 éven aluli fiataloságot be sem eresztettek. Talán jól is tették, hiszen így hivatalosan igazolódott be, hogy a gyűlés hallgatósága felnőtt, érett emberek ezreléhből zsufolódott össze. Ellenben kiáltó ürességgel tünt fel a páholyok sora. Egyetlenegy páholyba egyetlenegy nőt fel nem eresztettek. A rendezőség szigorú intézkedéseket tett, hogy a páholyokba csak nők mehesse-
senek fel, olyan hölgyek, akik páholy igygyvel rendelkeznek. Kizárt volt tehát még a lehetőség is annak, hogy bármiféle rendbontó elem is feljusson az emeletre. Bár így állt a helyzet, szombaton délután Ságy Lajos rendőrfőtanácsos mégis arról értesítette telefonon a gyűlés rendezőségét, hogy a páholyokba a rendőrség senkit sem enged fel, részint mert erre vonatkozólag vele előzőleg senki érintkezésbe nem lépett, részint mert a rendfenntartás érdeke is így kívánja. A főtanácsos ezen elhatározásához szigorúan ragaszkodott, nem változtatott ezen Ghezy Tihamér kerületi főkapitány sem, aki viszont megígérte, hogy az épen nyíregyházi kerületében tartózkodó Rakovszky belügyminiszter kérdezi meg és ha a miniszter feloldja a tilalmat, akkor ezt telefonon közli Nyíregyházáról. Telefonüzenet nem írt és így üresek maradtak a díszterem páholyai és Debreczen asszonyválnak nem volt alkalmuk képviselőiük beszámolóit meghallgatni.

A terem zsufolásig tele volt már, amikor a nemzetgyűlési képviselők bevonultak. Tomboló éljenriadal harsan fel, a tömeg minden politikust tapsviharral üdvözöl. A képviselők és a rendezőség az emelvényre vonulnak, az elnöki széket Hódty Béla foglalja el, tőle jobbra Peldi Gyula, Rassav Károly és Horváth Zoltán, balra Hegy-
megi Kiss Pál és dr. Lencz Géza ül. Egészen balra a Magyar Távirati Iroda gvorsírói, akik, ha nem is az ország közvéleménye számára, de mindenesetre a rendőrség számára gvorsírással igygyzik a beszédekét. A Kossuth-Dalkör tagjai rázendítenek egy gyönyörű Kossuth-dalra, melyet a képviselők is állva hallgatnak végig, majd dr. Hódty Béla elnök megnyitja a gyűlést.

Hódty Béla megnyitja

Bejelenti, hogy a II. kerület képviselője, Hegy-
megi Kiss Pál beszámoló beszédét fog mondani, majd röviden megindokolja, miért választott Debreczen liberális képviselőket.

Debreczen városa — ugymond — a tiszántúli síkságnak fővárosa, gócpontja, nagyságánál és magas kulturális fejlettségénél fogva annak mindenker irányítója és vezetője volt.

E város közönsége mindig ismeretes volt arról, hogy sohasem hajlott semminő szélsőséges irányzat felé s a köz- és egyéni szabadságjogokért viyott mindenkor becsülettel, a nemzeti, történelmi liberalizmus alapján állott és annak védőbástyájaként teljesítette feladatát.

Ezen utóbb említett vezető szereplés oka főképen abban található, hogy ebben a városban, valamint ezen a tiszántúli magyar alföldön, amelynek ez a város fővárosa volt, ő, színtiszta magyar nép alkotta az abszolút többséget, az a színtiszta magyar nép, amely ebben a hazában elsősorban volt idehaza és amelynek történelmi liberalizmusa és a szükségyszerűséget megértő feljegása tette lehetővé azt, hogy itt ebben a hazában, a magyarok hazájában, nemcsak a keletről bejövő és kereskedelmi életünket és szükségleteinket ellátó, hanem a nyugatról bejövő és főleg az állami adminisztrációt ellátó és abban becsülettel résztvenni akaró más idegen falok is maguknak existenciát teremthettek és a bennlakó magyarsággal együttesen ezen hazájukká lett hazában tisztességes megélhetésüket biztosíthatták.

Debreczen város liberális polgársága tehát, amely, mint hangsúlyozom, a magyar történelmi liberalizmus alapján áll, nem az októberi forradalom, illetve az azt követő időkben uralomra jutó szélsőséges irányzat visszatértét kívánja, hanem a forradalmat megelőző és századokon keresztül az állami élet fellődését egyedül biztosító, egymás megbecsülésének, egymás meghallgatásának

Hegy- megi Kiss Pál

a II. kerület képviselője emelkedik szólásra. Magas alakját zegő taps, hatalmas éljenriadal köszönti, amely csak lassanként ül el, hogy Hegy-
megi Kiss Pál megkezdhesse beszédét:

— Tisztelt polgártársaim! Testvéreim! Először is egy fájó érzésemnek kell, hogy kifejezést adjak. Amikor én itt a programbeszédemet tartottam, akkor én itt felettünk, a páholyokban ott láttam Debreczen asszony polgárait és munkás asszonyait egyaránt. (Ugy van! ugy van!) Ma én ezeket itt nem látom. A dolgokat nem kutatom. En Magyarország belügyminiszterének lovagias érzésére bízom a mai nap, hogy az asszonyok, az én választó polgárim, itt e páholyokban meg nem jelenhettek. (Ugy van!) Sajnálom, hogy ez így történt meg, a többit a belügyminiszterrel én személyesen fogom elintézni. (Óriási éljenzés és taps.)

Amikor engem megválasztottak és ott a szomszédban átvettem a mandátumot, két kötelezettséget vállaltam. Az egyik az, hogy annak a képviselői megbízásnak, amelyet a kezembe adtak, azon elvek alapján, amelyeket

és megértésének tradícióihoz ragaszkodok.

Debreczen város liberális polgársága nagyon jól tudja azt, hogy mennyire káros, ha egy uralkodó társadalom tényezői egyik napról a másikra minden átmenet nélkül megsemmisülnek és a közélet fórumairól lezittatnak és az uralkodó társadalmi irány helyett homlokegyenest ellentétes társadalmi irány ragadja magához a hatalmat, s nem kívánja a baloldali, sem a jobboldali demagógia uralkodását, nem kívánja azt, hogy a tudatlanság kerekedjék az állam vezetésében az értelmesség felé, de épen úgy küzd az ellen, hogy a szonvedély és a gyűlölet hallgattassa el a szeretet szavát.

A liberális polgári párt, amelyet magyar érzésnél és mindenekfelett és legelsősorban magyar voltánál fogva a magyar munkásság és a magyar zsidóság is országszerte készségeggel támogat törekvésében, természetszerűen és szükségszerűen tartja azt, hogy ennek az országnak vezetése és kormányzása integer magyarok kezébe legyen letelve, olyan magyarok kezébe azonban, akik az állami gondoskodásukat az államalkotó nép minden tagjára, foglalkozás, osztály, faj és felekezetre való tekintet nélkül tiszta, liberális szeretettel terjesztik ki s arra törekvesnek, hogy az államalkotó nép minden rétegét és osztályát, a gazdát, a kereskedőt, az iparost, a polgárt és munkást egyaránt nemzeti érzés alapján harmónikus együttműködésbe hozzák, hogy azután sem az egyik foglalkozási ág-hoz tartozó a másikban, sem a polgár a munkásban és megfordítva ne lásson örökké csak ellenséget, hanem mindenekfelett a közös édesanyához tartozó szerető testvért.

Ezek után szívesen üdvözölöm a mályon tisztelt választó közönséget, örömmel és szeretettel üdvözölöm a körülményben megjelent képviselő urat és a kíséretében megjelent kedves vendégeinket: az ülést megnyitom, és felkérem Hegy-
megi Kiss Pál képviselő urat beszámoló beszédének megtartására. (Teljes éljenzés és taps.)

Az elnöki megnyitó után

én zászlómra írtam, becsülettel és emberséggel eleget fogok tenni. (Éljenzés.) A másik ígéretem az volt, hogy én Debreczennek hiú fia leszek. Becsületes fia, aki mindenkit szívébe zár, aki ezért városért dolgozni fog, akikkel a nagy Debreczenért váltig együtt dolgozni kívánok. Én a magam részéről ennek a könelességemnek minden időben igyekszem fogok eleget tenni. Azért jöttünk most ide, hogy arról a rövid időről, amely megválasztásom óta lefolyt, önök előtt beszámoljak, hogy önöktől bátoritást, erőt merítsek arra a küzdelemre, a mely a nemzetgyűlésben lefolyik, másfelől, hogy titeket biztosítsalak, bátorítsalak, hogy azok az eszmék, a demokratikus irányzat, amelyért küzdök, dolgozom, győzni fognak. (Éljenzés és taps.) A nap, amelyet most a fellegek elhoritanak, az a nap fog tündökölni, mert a világosság életető ereje a nap. Jóleső érzéssel, férfias bátorsággal jelenek meg előttetek. Ezt az időt én becsületesen igyekszem a politikai életben felhasználni és dolgozni kívántam érteket és ezután is fogok. Lukács evangélioma azt mond-

ja, hogy minden magában meghasonlott ország elpusztul. Ne feledjük ezt, mert a mai idő még olyan, hogy a magyar nemzet társadalmi még nem forrt egybe és legfőbb óhajátom és kívánságom, és annak az irányzatnak, amelynek szolgálatában állók, legfőbb törekvése, hogy a magyar társadalom egybe forrjon és azokat a károkat, melyeket a világháború ránk hártott, kiheverjük és a régi nagy Magyarországot becsülettel munkával és ne gyűlölettel, feltámasszuk.

Ilyen nehéz időkben egy parlamentnek, amely a nemzet bizalmából kelte, hogy ott álljon, nem lehet más hivatása, minthogy egyetlen közakaratát a magyar nemzetnek képviselje. Osztyáryéden felülemelkedve, a közcélnek megfelelő hatalommal kormányozzon. Ilyen nehéz időkben egy kormányának nem lehet más feladata, minthogy a nemzet közakarataiból álljon ott és dolgozzék egyaránt szegényért, a gazdagért, a munkásért, tisztviselőért és polgárért, mert ezek mind az ő segítségét kívánják, különösen most, amikor egyfelől egy súlyos gazdasági válság fenyeget bennünket, másfelől a jövőtől rettenete áll előttünk és amikor olyan drágaságban élünk, hogy aki csak a napi keresményéért izzad egész nap, a mindennapi kenyérért sem tudja megszerezni. Nekünk ebben az időben nem lehet más kívánságunk, mint hogy egy olyan kormány vezesse az ország ügyeit, amely parlamenttel dolgozik, alkotmányosan kormányoz, nem szünetelteti a parlamentet, hanem azt munkában tartja, mert több szem többet lát s ha az erők össze fognak, akkor a hazáért dolgozni lehet. A drágaságot legalább is bizonyos mértékben, el lehet hárítani. Ebben az időben olyan kormányra van szükség, amely harcoljon a belső ellenség ellen. En a belső ellenséget nem a különböző programban látom, hanem a lelkekben, a szenvedélyekben látom. Ezeket ki kell irtani. (Ugy van! ugy van!) Nekünk olyan kormányra van szükségünk egy vesztett háború után, amelyben a szegénytől a gazdagig mindenki életét és vérét ontotta, amely demokratikus országot teremt. (Hosszantartó éljen és taps. Erre össze kell fogni a társadalom minden erejét.

Az ellenzék magatartása

Deák Ferenc mondotta: csak annak a nemzetnek biztos a jövője, amely komolyan törekszik az általános műveltség színvonalára emelkedve előre haladni. Ebben a nehéz időben olyan ellenzékre van szükség, amely a kritikának minden tisztességes jegyével igyekszik ezeket a célokat szolgálni. Anélkül, ahol a gazdasági érdekek megemléseztél van szó, az ellenzéknek össze kell fogni. De másfelől ennek az ellenzéknek meg is kell adni a tönust. Az ellenzéki képviselőknek nem szabad szétszórtnan járni a parlamentben, össze kell fogni és szembe állni a kormánnyal, ha más célt akarnak, azt a célt le kell törni; programját guvernementálissá kell tenni, tehát olyaná, hogy az ellenzék, ha rá kerül a sor, át is vehesse az uralmat. (Éljenés.)

Ha én most beszámolok, a becsületesebb érzelmem nem diktálhat mást, minthogy megmondjam az igazat. A választás a mi meggyőződésünk szerint — önköztől nagyon jól tudnak, hiszen Tarpa itt van közel — a választás eredménye nem fejezte ki a nemzeti többség akaratait. A demokratikus haladás képviselői nem jelenhettek meg olyan számban, mint a hogy a nemzet közvéleménye mellett volt. Ezért ennek a nemzetgyűlés többségi pártjának, ennek a kormánynak, amely ilyen fekvésekkel tartotta kezében a hatalmat, súlyos felelőssége lesz a jövőben, a magyar miniszterelnöknek, ennek a párt vezérének terhére. Ott akarják folytatni, ahol 1914-ben elhagyták, elfelejtik a világháborút, a magyar gentryosztályt akarják ismét hogy uralkodják és vezessen. Utalok 1848-ra, amikor a magyar nemesség felszabadította a jobbágyt a nemessé tett minden jobbágyot és átadta nekik azt a földet, amelyért dolgoztak. Az én meggyőződésem ma is az, hogy a középosztálynak a 48-as álláspontra kell helyezkedni. Magához kell emelni a többi társadalmi osztályokat is. Mindazon jogokban részesíteni kell, amely számarányának, erkölcsi súlyának megfelelő. Ha ez így lesz, akkor egységet tudunk teremteni a magyar nemzeti életben. (Éljenés.)

Lehetetlen, hogy a parlamentben olyan háború folyjon, hogy az emberek úgy álljanak egymással szemben, hogy még azokat a jogokat sem respektálják, amelyeket a nemzetközi jog háborus felek számára előír. Egymás tisztessége, becsülete ellen mennek, nem hiszik el, hogy az ellenfél ugyan az a tisztességes lovas, ha az ut más is, de a cél közös.

Az ellenzék félretéve a világnézetit különbséget, félretéve a választási sérelmeket, megszavazta az indennitást, az adójavaslatokat. — Közeledtünk, együtt akartunk működni a kormánnyal, ezzel szemben nem láttunk mást a kormány részéről, mint a vöröspozitívpolitikát, sőt az ellenzéknek a parlamenti joga sem biztos, az interpelláció joga, hogy a választó kerületben ejtett sérelmeket szóvá tehesse. Különböző módon elolták azokat a javaslatoikat, amelyeket az ellenzék a drágaság a választások tekintetében tett. Ebből a nemzetgyűlésből hiányzik az emberség, a megértés, a szeretet. Enélkül pedig ez az ország élni nem tud. Ezekben elsősorban hibás a kormány, mert a nemzet többségét nem vezette olyan irányba, hogy a megértés, összefogás sikerüljön. Hibás a kormány tekintetben is, hogy ilyen nehéz idők között ennek a nemzetgyűlésnek programot sem adott. Nem tud eléggé elkészülni, nem tud a választópolgárság ezekben a kérdésekben tárgyalni és ezekre a javaslatokra megjegyezni a nemzet véleményét.

Azt látjuk, hogy a drágaság kérdésében a kormány nem áll a helyzet magaslátán. Mély fájdalommal látom hogy a munkásokat és nagyon sok gyenge keresetű réteget, kiknek napi kereste a megélhetésre nem elég, törölték az életheirók sorából. Az ellenzék felhívta a miniszterelnököt, hogy hívja össze a parlamentet, mert a drágaságot tárgyalni akarta. A miniszterelnök azzal utasította vissza a mi ajánlatunkat és közeledésünket, hogy Magyarország a legelőcsőbb ország. Igen azoknak, akiknek leülvagy szokójuk van. De én veletek éppúgy érzem a drágaságot, mert más jövedelmem nincs, mint amit a hivatalomban kapok, nagyon jól tudom én is, hogy a megélhetési feltételek nem olyanok, mint más országokban. A miniszterelnöknek tehát hibás véleménye van, amikor a nyomorgóknak a többi országokat állítja a szemébe.

Jöjjön a törvények ura

Azt vártuk volna a magyar kormánytól, hogy most amikor megcsontottak bennünket, igyekezni fog talpra állítani az országot, igyekezni fog a dolgozó munkát olyan irányba terelni, hogy a többi elszakadt részek polgársága ide vissza vágadjon. Azt vártuk, hogy az elkövetkező demokratikus Magyarország megalkotása lesz időszerű, hogy a többi elszakadt részek polgársága visszavágyjon. Mikor a választójogot sürgettük, mely ma szükségrendeletem alapján, hogy törvényes uton szabályoztassék, hogy a titkos választói jog, minden polgár legdrágább kincse biztosíthatassék. A miniszterelnök még csak arra sem méltatott feleletre, hogy mikor fogja betervezni. Azt vártuk, hogy jöjjön a közigazgatás reformja, hogy az önkormányzat sáncába bevonulhassanak azok a polgárok, akik onnan kívánnak hagyva. Ezzel szemben megígéri a fejszőhöz reformját. Azt vártuk, hogy végre eljön a közszabadságok megadása, a jogrend biztosítása. Azt vártuk, hogy nem rendőrmiszterrel, hanem belügyminiszterrel lesz szó, aki igazán a nép érdekeit viseli a szívében. A szabadság nem más, mint a törvények uralma, olyan törvények, amelyeket a nemzeti többség akarata alkotott meg. Ezeknek minden polgár készséggel aláveti magát, de nem rendelkeznek, hanem törvényeknek. (Zugol éljenés és taps.) Magyarország ezeréves alkotmány van. Minden király, minden kormány, minden időben törvényekkel kormányzott. (Ugy van.) Nem utat, régi jogokat követeltek. Ezért, polgártársaim, az ellenzék a következő időben olyan harcot indít, hogy meggyőződésem, hogy a győzelmet ki fogjuk vívni. (Viharos percekig tartó éljenés és taps.)

Helytelen az adózás

Azt vártuk volna, hogy amit a népnek hangzatos jelszavakkal beígérték, a földreformot, végre becsületesen megvalósítsák, hogy a szociális reformokat, a hadirokkantak, özvegyek és ár-

vák kérdését, a munkabérek ügyét elintézzék. Mi minden tekintetben mérsékelt álláspontra helyezkedtünk, vártuk, hogy majd megjelenik a kormányprogram. Az indennitási vita során rámutattam a választási visszadélésekre és azokat a nemzetgyűlés előtt feltártam. En, mint ennek a városnak a képviselője, az indennitási vita során tartott beszédemben követeltem a nemzeti demokratikus állam kiépítését. Igazi parlamentet, nem Potemkin-parlamentet követeltem, olyat, amelynek minden képviselője elő mer állni felemelt fővel a választói elé és azt mondja, hogy itt nyomor és baj van. De kérdem, hogy az egységes pártban hány képviselő van, aki oda mer állni a választói elé? Rámutatam az indennitási vita során arra is, hogy a költségvetés, a zárszámadási jog hol van? Ez a jog a parlament legszentebb joga. A kormánynak végre be kell terjesztenie azt a pénzügyi tervet, amelynek alapján kormányoz és el kell számolni az adók és mindenféle bevételekről, amelyeket a költségvetés és zárszámadás nélkül intézett. Az ellenzék az adójavaslatoknál szintén arra az álláspontra helyezkedett, hogy a korona romlás miatt az állami bevételeket fokozni kell. Ebben az irányban, amennyire az ellenzék telt, a pénzügyminiszter törekvéseit támogatta. Az adójavaslatok során rámutattam, hogy olyan adórendszer van, amelyet megbízhatósággal fogva szám nélkül nem hagyhatok. Rámutatam az igazi agrár gondolatra. Magyarországon a termelő társadalom legnagyobb része földműveléssel, gazdálkodással foglalkozik. Elismerem, hogy ezek érdekeinek elősegítése ennek az államnak elsősorban feladata, mert hiszen a mi pártunk hangsúlyozta, hogy gazda és iparos, gazda és munkás között nincs különbség. Mindig arra az álláspontra helyezkedtem, hogy minden áldozatot meg kell hozni a haza érdekében. En mutattam rá arra, hogy az adójavaslatoknál a gyenge rétegeket kímélni kell, akik amúgy is a mai adórendszer mellett forgalmi adót fizetnek. Ezeket külön adóval nem kell sújtani, ezeknek a létminimumát biztosítani kell. Viszont a gazdagokat súlyosabb adóterellel kell megróni. Rámutatam arra, hogy a magyar társadalmat nem szabad eltartottakra és eltartókra osztani. Nem szabad a hivatalnok társadalmat ebből a szempontból kisebbiteni. Rámutatam arra, hogy az elmulat két esztendő alatt a hivatalnoktársadalom feleslegét más pályákon kellett volna elhelyezni. Rámutatam arra, hogy a munkás és munkás között különbséget tenni nem indokolt. Rámutatam, hogy új adórendszer hoznak be és a kereset adóval elsősorban az iparost, a kereskedőt, a munkást, a hivatalnokot róják meg. Rámutatam arra, hogy ezek a leggyengébb rétegek, de ha már ezt a hozadékot adó adták át az önkormányzatnak, akkor gondoskodjanak arról is, hogy ezek a rétegek az önkormányzat sáncába bevonulhassanak, hogy törvényhatósági tagokat azok is választassanak, akik a terhek viseléséhez elsősorban járulnak hozzá, munkás, kisiparos, kereskedő egyaránt.

Nincs polgármesterünk . . .

Olyan törvényhatóságot kell megválasztani, amely Debrecen érdekeit tartja szem előtt és olyan polgármester legyen, aki a haladás szolgálatában áll, amely nem egyes klikkek és hatalmak szolgája, aki a polgárság, munkások, iparosok, kereskedők, hivatalnokok és gazdák érdekeit a szívében viseli. Nagyon jól tudom kedves polgártársaim, hogy Debrecen városa a választások után Canossát járt. Jól tudom, hogy Debrecen törvényhatósági bizottsága elfogadott egy javaslatot, hogy a választójogot meg kell szüntetni és hogy ezt a miniszterelnökhöz vitte fel Budapestre. (Nagy zugás.) En is tartottam a nemzetgyűlésen ebben a tárgybán beszédet és megmondottam, hogy Debrecen az igaz magyarság, az ember szeretet, az igazi keresztény gondolat városa, és mint a történelem bizonyítja, amint Magyarország el volt hagyatva, Debrecen volt mindig a lelke, a fentaratója az igazi magyar érzésnek, hogy Debrecenben ilyen szegény határozatot hoztak, azért Debrecen kisebbiteni még a miniszterelnöknek sincs joga.

Tisztelt polgártársaim! Nyilván megmondom, hogy ennek az ellenzéknek, amelyiknek a sorában vagyok, van hibája. Első hibája volt, hogy nem

hoztak össze, nem tudtak egy hatalmas táborat teremteni, amely példát nyújtott volna mindent a polgárságnak, hogy valívetve fogjanak össze és dolgozzanak a demokrácia érdekében. Ezért is küzdöttünk mi és a mi vezérünk: Rassay Károly. (Meg nem szűnő taps. Örjási éljenés.)

Felkértem őt arra, hogy itt Debrecen városában történiék meg az egységes és bontsa ki a zászlót, amelynek jegyében itt látom Peidl Gyulát is. (Viharos éljenés.) Ennek az egységesnek nagy lesz a kihatása. Enrólam is azt mondták, hogy szélsőséges vagyok. Hát polgártársaim, szélsőséges ember-e az, aki békességet akar? Szélsőséges gondolkodás az, aki a haladásnak, a megfontolva haladásnak áll a szolgálatában, szélsőséges-e az, aki azt mondja, hogy nem bővíthető hazaszeretetre van szükség, hanem olyanra, amelynek alapján munkát adhatunk oda ennek az országnak?

Szegénységi fogadalmat tettem . . .

Az idő rövid, nekem át kell adni a szót, hogy más is beszélhesen. Csak annyit mondom, amit ígértem, azt igyekszem is megtartani, ezért a városért dolgozni, küzdeni akarok. Az én szemem előtt nagy Debrecen képe lebeg. Azokért az elvektől, amelyek a zászlómra vannak írva, az utolsó lehetetelig küzdeni kívánok. Az én polgártársaimért, akiket szeretek és becsülök. Ha sérelnék van, az igazságot dolgozni, fíradozni fogó. De én egy fogadalmat fogadtam, amikor politikai pályára léptem, szegénységi fogadalmat tettem. En önzetlenül akarok dolgozni. Nem kijáró képviselő, hanem igazságot követelő képviselő akarok lenni. Mintahogy Petőfi mondja, a lelkem gyűri, kemény acél, lehetnek benne drágakövek is, de a legnagyobb, legszentebb egy gyémánt, a tiszta becsület. Még azt mondom önének, barcsanak ki a demokratikus haladás zászlaja mellett, ha szenvednek is azért, mert a győzelemnek el kell következni. Magyarország népéből sokkal, de sokkal többben vannak e mellett az irányzat mellett és megvagyok győződve, hogy elfogjuk érni azt az időt, amikor a demokratikus Magyarországot felépíthetjük.

Lelek tombolás, harsogó tapsvihár, szünni nem akaró éljenés követte a II. kerület népszerű képviselőjének beszédét.

A percekig tartó éljenés és taps alig akar szünni, amikor

Dr. Lencz Géza

egyetemi tanár emelkedik szólásra.

Milyen tisztelt képviselő urak! Száz meg száz ember gyűlt össze, hogy Debrecen szabadlevél polgárságának nevében meghallgassák önöket. A lelkek együttérzéséből fakad az érzés, amely innappal avatja a mai napot, amely innappal képviselőink megjelentek közöttünk, még inkább az, hogy a nemzeti liberális zászlót bonfják ki és ezáltal városunkat megtisztították. Megbizónknak, Debrecen liberális polgársága nevében szeretett képviselőnk ilyen irányu beszámolójáért köszönetet mondom. Mi megtaláltuk benne a mi emberünket. Szilárd, határozott jellemet tetteiben látom. Nemcsak a választóinak szűk köre bizalmát bírja, hanem az egész város közönségének osztatlan közbeesülését bírja.

A magunk gondolatai szerint sok mindent rónak a liberáliszmus terhére. A képviselő ur a kivételes intézkedések elleni harcaí felsorolásával híven beszámolt működéséről. A nemzetet ostorcsapásokkal nem lehet egyé forrasztani, nekünk ősi alkotmányunk van, annak törvényei szellemében kell minket kormányozni, nem pedig ostorcsapásokkal. Az ostorcsapásos bátorászmód történelmi kultúránk leleszívését jelenti. A debreceni polgárság nevében hálás köszönetet mondom a magyar liberáliszmus képviselőjének Hegy megí Kiss Pálnak eddigi működéséért. (Éljenés és taps.) Teszem ezt és ezt különösbbein is hangsúlyozom, mint a törvényhatósági bizottság tagja is, annak a törvényhatóságnak, amelynek egy korábbi, ismert felírata, mindnyájan tudjuk, nem felelt meg a közfeladatsnak, de amelynek a tagjaként ha a liberáliszmus zászlóvivőit üdvözölöm, bizást mondhatom, hogy ez igenis az egész város szívéből fakad. (Viharos éljenés és taps.)

Lencz Géza után viharos szünni nem akaró taps és éljenés közben emelkedik szólásra

Tisztelt vála
hogy az Önö
rette, hogy er
ismét a debrec
ról a helyről
nyaton a sötét
leutette: egy o
virágos gyűlés
kértem, hogy t
elvű, demokrat
amely a mi m
szemint mértőtl
nak, amelyen r
történelemünk u
érni. Azóta pár
örömmel ragad
hogy újból eljő
rag, gyöngyvir
karakat is (ü
nos), de megma
kesedése (ugy
sötétség is, am
előre rábörni.
De nincs sötét
ne jöme és hi
tatni a kiesiny
nek az utját,
mert ezek a n
zak magukban.
fel önöket, áll
mokratikus esz
akkor megtett
Tisztelt polgár
Ésak három ké
hanem abban a
lelkek csügge
lakodástól, am
nak neveznek,
mint a választ
eszközökkel va
csüggedni kez
hámas gyözele
künt erőt adot
Ma újabb har
Rövid pár nap
attól, hogy a n
ják. Hogy mit
ott tárgyalni —
banl even —
kellene dolgoz
deultsék.) Nag
kat kell megó
rasszak a mag
ez jog-e törté
zöket fognak-e
dom. De mert
bizonyos, hogy
vesszük a szab
küak tömörülé
utan visszamen
gyűlésre, meg
megállapítani,
nem és ez az
meginathatatl
demokrácia es
ha a dolgozó p
gal szételogy
közdelembe. (U
Ének az a d
nem mint párt
nem azokkal j
küzdőársaink,
szemünkre vet
demokratákkal
nem csak azt f
éleldemokrata
ladásban, együ
részéről sokkal
önzülenséget t
Öriási taps és
részéről, akti
untalan az ajk
a mindenkor
törekszenek. É
hogy mi a sz
az elmulat vála
rá és a mi cél
szerzés volt, k
szülésára költ
Ritára már rek
mit reklamálno
tásba belemo
osztintén, hogy
kes bizakodás
mellettiünk, t
től, mint amer
mellettiünk, t
parlamentben
tom nyugodtan
mert minket e
vád. Mi keres
utját mindenki
különbség nél
tünk megértés
esik. Emiélkez
nynevezett l
egy közös del
mely a nemze
működésre vo
egy magasab
hogy ezzel a
küzdeni fogun
mikor az ellen
beszélve jelen
ben, meg kell
ellenzéki párt
tagjai épen az

Rassay Károly:

Tisztelt választópolgárok! Örülök, hogy az Önök szeretete lehetővé tette, hogy erről a helyről szóljak ismét a debreczeni közönségnek. Erről a helyről, ahol egy júniusi alkotmányon a sötétség a gyűlés végéig lenyomott; egy orgonavirágos, gyöngyfejtésű; egy orgonavirágos, gyöngyvirágos virágos gyűlésen szóltam önökhez és kívánom, hogy tarisanak ki a szabad, civil, demokratikus gondolat mellett, amely a mi megingathatatlan hitünk szerint mértőföljé az annak az utónak, amelyen nemzeti múltunk, dicső történelmünk újábrándsághoz el lehet érni. Azóta pár hónap múlt el és én örömmel ragadtam meg az alkalmat, hogy újból előhíthessek ide. Orgonavirág, gyöngyvirág már nincs, sőt a karzatok is üresek (egy hang: sajnos), de megmaradt az önök izzó lelkesedése (ugy van!) és megmaradt a sötétség is, amely a magyar közéletre ráborult. Tisztelt polgártársaim! De nincs sötétség, amelyre világosság nem jönne és hiába akarják feltartóztatni a kicsinyek ezeket az eszméket az utját, ezek előre mennek, mert ezek a nemzet jövőjét hordozzák magukban. Ezért én arra hívom fel önöket, álljanak a nemzeti demokratikus eszmék szolgálatába és akkor megtettek kötelességüket. — Tisztelt polgártársaim! Önök nemcsak három képviselőt választottak, hanem abban az időben, amikor a mi lelkünk csüggedni kezdett attól a dualizációtól, amelyet választási harcoknak neveznek, amely nem volt más, mint a választató hatalom illegitim eszközökkel való tobzódása, amikor csüggedni kezdtünk, a debreczeni hármias győzelem volt az, amely nekünk erőt adott.

Ma újabb harcok előestéjén állunk. Rövid pár nap választ el bennünket attól, hogy a nemzetgyűlést összehívják. Hogy mit hoz, hogy mit fogunk ott tartgálni — alkotmányos államban éven —, nem tudom. Hogy mit kellene dolgozni, azt tudom. (Zajos derűség.) Nagy szociális problémákat kell megoldani, hogy egybeorosszák a magyar társadalmat. Hogy ez fog-e történni, hogy legális eszközökkel fogunk-e alkalmazni, nem tudom. De mert nem tudom, az az egy bizonyos, hogy mi, akik komolyan vesszük a szabadevű gondolatot, nekünk tömöríteni kell. Három hónap után visszaemlékezve az itt leírt gyűlésre, még egy dolgot akarok megállapítani, amely itt maradt bennem és ez az az elköteletség, az a megingathatatlan hit, hogy a magyar demokrácia csak úgy jut diadalmra, ha a dolgozó polgárság a munkássággal összefogva megy bele ebbe a küzdelembe. (Ugy van! ugy van!) Ennek az a dokumentálása, hogy mi nem mint párt jelentünk meg itt, hanem azokkal jöttünk el, akik a mi küzdőtársaink. Azoknak pedig, akik a szemünkre vetik, hogy mi a szociáldemokratákkal együtt haladunk, azoknak csak azt felelem, hogy én a szociáldemokrata párttal való együttműködésben, együttműködésben a párt részéről sokkal több hazafiasságot, önzetlenséget tapasztaltam (Ugy van! Örülök a taps és eljénzés), mint azok részéről, akik a hazafiasságot unostantán az ajkukon hordák, de csak a mindenkor hatalom biztosítására főrekesznek. Én ezeket azt felelem, hogy mi a szociáldemokrata párttal az elmúlt választások alatt nagy eszmék közösségében indultunk egy útra és a mi célunk nem a mandátumszerzés volt, hanem a nemzet boldogulására kötött szövetség.

Ha már reklamálók, kell még valamit reklamálnom. Mikor mi a választásba belementünk, valljuk meg őszintén, hogy a közönség, amely lelkes bizakodás közepette tartott ki mellettünk, tübbet várt az ellenzékől, mint amennyit az ellenzék bent a parlamentben nyújtott. Elmondhatom nyugodtan, mi ennek az oka, mert minket e tekintetben nem érhet vád. Mi kerestük az együttműködés útját mindenkiel, világfelelősségre való költönség nélkül. Hogy nem találunk megértésre, nem a mi terhünkre esik. Emékeztetek arra, hogy mi az úgynevezett keresztény ellenzékkel egy közös deklarációt írtunk alá, amely a nemzetgyűlésen való együttműködésre vonatkozott, amely tehát egy magasabbrendű szerződés volt, hogy ezzel a kormányval szemben küzdünk fogunk. Ugy érzem, hogy a mikor az ellenzéki pártzövetségről beszélve jelenek meg ebben a teremben, meg kell állapítanom, hogy az ellenzéki pártzövetségnek ezek a tagjai éppen azokkal kerestek szövete-

seget, akiknél számon kellett volna kérni mindazokat a borzalmaságokat, amelyeket a választások alatt megszenvedtünk. Ennekem elbujhatnak a fassista köpeny alá, vagy bármily más hangzatos jelszó köpenyegé alá, addig, míg az a vezérük által aláírt deklaráció ott fekszik, az eljárásuk nem más, mint a választóközönség előírása a hatalomért. — Ezeknek az áruslása azonban nem ment fel bennünket, akik komoly ígéretet tettünk, az alól, hogy Magyarország alkotmányos életét újból helyreállítsuk.

Az ellenzéki párt szövetsége nem pártprogramért küzd, hanem a fizikai lételért. A fizikai lét nehézségeit, megvalom őszintén, ha mi alánk is ott jenn, talán csak némileg tudnánk csökkenteni. De van egy hatalmas erőnk, hogyha mi, akik a magyar választóközönség akaratából a nekik az az a helyen, erkölcsi jogost, társunk a választók akaratából fakadna. De nem a választóközönség akaratát viszi az ügyeket és azok, akik ott ülnek a hatalmon, nem képviselik a nemzet akaratát és tehetetlenek. Ha pedig tehetetlenek, hagyják el a helyüket és adják át a helyüket azoknak, akik tudnak és akarnak cselekedni és akik tényleg a választókat képviselik. (Hosszantartó taps.)

Annak, hogy a fizikai lét előfeltételét, a mindennapi megélhetést összeszűkösse, amelyet előteremthessük, össze kell forrasztani az egész nemzetet, hatalmas társadalmi egységgé kell, hogy legyen, mert csak ebből származhatik eszme, meggondolás.

Tisztelt polgártársaim! Kell, hogy az alkotmányos életnek alapfeltételei meglegyenek. Nem beszélék arról, hogy ma a szabad nemzeti akarat megnyilvánulását mennyire megakadályozzák, hogy a sajtó, a cenzúra citorése dacára, sokkal súlyosabb bilincsekben szenved. Nem beszélék arról, hogy elavult a közigazgatási rendszer, hogy a választóközönség

Peidl Gyula

emelkedik szólásra. Az őszhajú pártvezér nyugodt hangon, szociálistáknál szokatlanul halkán beszél. A fősúlyt a beszéd értelmére fekteti. Csipős gunnyal tele beszédében ezeket mondta:

Tisztelt polgárok, munkástestvéreim! Háromnegyed évszázada annak, hogy a magyarság Kossuth, Petőfi, Jókai és mások vezérlete alatt a jogegyenlőséget törvényerőre emelte. A háromnegyed évszázad legvégén jutott a munkásság egyrésze ahhoz a lehetőséghez, hogy magát a többi polgárral egyenjogúnak tekintse. Háromnegyed évszázad kellett ahhoz, hogy a jogegyenlőség részben valóra váljék. A jelentősége ennek, hogy ehhez ilyen hosszú idő legyen szükséges, az, hogy Magyarország urai elzárkózón egyoldalú, önös osztálypolitikát folytattak. E politikának a következménye a világ háború, a forradalmak, a megcsönkítés is. Az objektív történetíró, a hamis beállítások ellenére meg fogja állapítani, hogy minden szerencsétlenségnek, a melyeknek még most is részesei vagyunk, e politikai önzés volt az oka.

Ha tudnánk, hogy ez a politika a múlté, reménykedhetnénk legalább. Ez a politika azonban még nem fejeződött be, ezt még a végtelenség akarják fokozni és visszafordítani. Politikai téren bizonyítja ezt az a másfél millió szavazó, akiket egy rendeltetlenségű kádiból az alkotmány sáncáiból. Bizonyítja, hogy a munkás lapokat ma vehemensebben üldözik mint valaha. Bizonyítja e politika folytatását a gyűlések légiónak a betiltása, egyesületek feloszlása, amelyeknek jöványgyott alapszabályai vannak. Bizonyítja, hogy Magyarország lehetséges legitim intézkedések nélkül internálni. (Égy hang: Gyálazat!)

A mai gazdasági helyzet kétségbeesztő. Bethlen megjárta, hogy a tél olyan borzalmas lesz, mint még soha. A gazdasági nyomort bizonyítja az is, hogy országos gyűjtő akciók kell indítani olyan országban, ahol legalább a szükséges kenyér megterem. Ma arról beszélnek hivatalos helyen, hogy amerikai zsirt, cseh burgonyát és szerb búzát hoznak be.

Bethlen szerint itt elég olcsóság van. (Derék ember!) Itt minden van elegendő, csak nem győzzük az olcsóságot. (Derűség.) Kétségbevonom a miniszterelnök nyilatkozatának a komolyságát, mert csak fél igazságot mondott. A drágaság vagy olcsóság

nem nyilváníthatja szabadon a maga akaratát. Csak arról beszélék, hogy van egy labilis alapon összehozott parlament, amely nem rendelkezik azon eszközökkel, amelyekkel az állam alkotmányos életének eleget lehetne tenni. Ezek óta költségvetés nélkül kormányozzák az országot. — Most azt hittük, hogy a parlament elé fogják hozni, de kifogásokkal újból elodázták. De itt nem lehet kifogás, mert joga van a választóközönségnek tudni, hogy milyen célra fordítják az állami bevételeket.

Tisztelt polgártársaim! Szeretnék sokat beszélni, de az időm rövidre van szabva. Nem tehetek mást, mint hogy ezen szűk keretek között újból leszögezzem azt az álláspontot, amelyet hónapokkal ezelőtt is hirdettem. Küzdelem, hogy a társadalmi, nemzeti, alkotmányos élet átalakuljon, hogy végre népruhmat reprezentáló magyar parlament álljon össze. Az előttem szóló Hegymegi Kiss Pál barátom utalt arra a felajánkozásra, amelyet az ellenzéki pártzövetség az első pillanatban felkínált a kormánynak, hogy ezeket a nagy problémákat megvalósíthassuk. Hogy ez a felajánkozás megvalósult, ez csak súlyosbítja az ő felelősségüket. A mi felajánkozásunk nem kellett, de mi mégis fogjuk teljesíteni kötelességünket és ha visszautasításra találunk is, az ellenzék padjairól igyekszünk küzdeni, hogy ezeket a célokat megvalósíthassuk. Bármily kevesen legyünk is, ez bennünket nem csüggeszt, mert mi tudjuk, hogy az ország dolgozó polgársága és munkássága a mi hátunk mögött áll. És bár látjuk, hogy itt üresek a karzatok, de ha szétlökjük ezeket a falakat, ott látjuk magunk előtt és mögöttünk Magyarország dolgozó népét. Szűnni nem akaró eljénzés, falengető taps fogadta Rassay Károly szavait.

A tapsorkán még zug, az éljénvihar még tombol, amikor újult erővel zug fel a taps, a szociáldemokraták vezére,

kérdése relativ, abszolúttá pedig akkor válik, ha a megélhetéssel hasonlítjuk össze.

Ezután érdekes számadatokat sorakoztat fel, amelyek a mai árak a békeidei árakhoz hasonlítva. A munkás békebeli és jelenlegi heti keresetéből kimutatja, hogy a békebeli érték csak egy kis hányadát tudja a munkás beszerezni mai fizetéséből. Az egyes cikkek árainál a közönség általánosan kijavítja a szónok számadatait, mire Peidl elmesén jegyzi meg:

— Ezek a számok nem elég pontosak, mert tegnapelőtt állítottam össze. A számadatok végül is — folytatja a beszédét — azt jelentik, hogy a dolgozó rétegek, az ipari munkás, a földmunkás és a magántisztviselő élet-szükséglete egy negyedével süllyedt alá. Mutasson a miniszterelnök csak egyetlen országot a világon, amelynek megközelítőleg lecsökkent ennyire az életszintje, csak akkor ismerem el, hogy Magyarország olcsó ország.

Egy kormányának belpolitikája és gazdasági politikája mellett rendszerint van külpolitikai orientációja is. Hogy a magyar kormányának van-e külpolitikai orientációja, nem tudjuk, de ez még itók a kormány tagjai előtt is. A kormányt támogató egyének és a kormánypárthoz tartozó körök produkálnak ma külpolitikai orientációt. Kemal pasának diszkardot küldtek. Mussolini urat pedig üdvözölték. Sajnos a külpolitikai orientációjukban nincs szerencsésük. Kemal megbuktatja a szultánt és behozta a népszuverenitás éjét. Kijelentette azonban, hogy nem a nyugati köztársaságot akarja behozni, hanem ennél tágabban értelmezi a köztársaság élvét. Tehát szovjet alpra helyezkedett. Ezt az embert diszkarddal tüntették ki. (Általános derűség.) Mussolini ur abban a pillanatban, amikor kormányruhoz jutott, azt mondotta: nem akarok többé fassistát látni. Menjetez haza, legyen békesség, a többi majd én elintézem. Mind a kettő forradalmár s mert távol vannak, a magyar ellenforradalmárok üdvözlik őket.

Ez éppen olyan kalandor politika, mint a Kun Bélaé. Nem tudom, hogy a miniszterelnöknek mi a véleménye, nekem az a véleményem, hogy Magyarország sem ilyen, sem hasonló kísérletet el nem bír, akik ilyenre akarják az országot rávenni, azok kalandorok. (Helyeslés.)

Ráműtattam arra, hogy Magyarország vesztét az elzárkózott, önző po-

litika okozta, amely politikának szenvedő tanui voltunk. Le kell vonni ebből a tanulságot; legyen ez a háborúelőtti osztályuralomnak, a bosszu és gyűlölet politikájának, jöjjön a becsületes demokrácia. Az egyenes demokráciával boldoggá lehet tenni a megcsönkített országot.

Ezekkel a gondolatokkal járultunk hozzá ahhoz, hogy felajánljuk erőnket az ország haladni vágyó liberális polgárságának. Azt kell kérnem, hogy próbáljuk meg Magyarországot kiemelni abból a helyzetből, amelybe a háború, forradalmak és ellenforradalmak juttatták. (Hosszantartó éljénzés és taps.)

Horváth Zoltán

a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt képviselője emelkedett ezután szólásra:

Mikor itt, híres Debreczen városában szót emelek, itt látom Debreczen munkásságát és polgárságát, de nem látom itt a hivatalos eljárást. (Reklamaciók: Eleg sajnos!) — Ekkor eszembe jut a nemrég lezajlott választási hadjárat, amikor Bethlen miniszterelnök végigjárt az országot, akkor ott lehetett látni az eljárást, a hivatalos vezetőket. Az ország hangulatát, a polgárság, a munkásság, tehát az ország többségének lehangoltságát azok a gyűlések tükrözik vissza, ahol nem látjuk a hivatalos vezetőket. Tisztelt polgártársak! Azt mondták, hogy az ország romlását a destrukció okozta. Ezt a destrukciót pedig az ellenzék, tehát a 48-as Kossuth-párt okozta. En azt hiszem, hogy Debreczen város lakossága, amely tisztában van Kossuth nevet illetően, nem hiszi el, hogy ez a név destrúáljon. Magyarország függetlenségért, boldogulásért, úgy kozjog, mint speciális téten, a régi szabadelvű part, a munkapárti uralom idején, mindig egyedül a független Kossuth-párt küzdött. Ma már nem beszélnek arról, hogy Magyarország nemzeti hadsereg, önálló külügyi képviselőre van szükség, mert ez már mind megvan, de nem úgy, ahogy azt a függetlenségi párt akarta. A függetlenségi partra azt mondták, hogy a hatalom ellen küzd. Azok az urak, akik most a keresztény nemzeti kópönyök alá ülnek, becsületes tekintetűek és azt mondták, hogy Magyarország egyedül nem képes megenni. 64 vármegye nem tudott volna megenni, amikor most a megcsönkített 14 vármegye meg kell élni. Akkor a hatalom, a boldogulás, a megelégedés a császári udvarból lenyúlt, odafordultak ezek az urak, ezek a naprajzok. Ma masfelől sít a nap, most a naprajzok ismét másfelé fordulnak. Mi küzdünk születésunktól fogva az egyenlőségért, a szabadságért, a községenenül általános tükös választójogért. A kormánynak azonban a kisebb gondja is nagyobb, mintsem ezt megcsinálja. Sőt azt mondták a kormány tabortában, hogy a magyar nép ma sem értett az általános tükös választójogra. (Nagy zugás, ellentmondások.) Ahol a választás tükös volt, ott mindenütt rosszul végződött a kormányra nézve. A miniszterelnök mindent ígér és a háta mögött megalakítja a keresztény koncentrációt, a magyar fassizmust, tehát mindent, ami az ő kijelentésével ellentétben áll. Kell, hogy legyen annyi erélye, hogy kijelentéseinek érvényt tudjon szerezni. Ha pedig nincs annyi erkölcsi és fizikai erélye, hogy kijelentéseinek érvényt szerezzen, akkor távozzék a helyéről és adja át a kormányhatalmat azoknak, akik aszerint is cselekszenek, ahogy beszélnek. (Nagy taps.)

En mint az ellenzéki tábor egyik tagja, a független 48-as Kossuth-párt képviselője, eljöttem ide, hogy tanúbizonyságot tegyek amellett, hogy képviselőjük derekasán megfelelt a belé helyezett bizalomnak és hogy én és pártunk szívvel-lelékkel csatlakoztunk ahhoz a társasághoz, amelynek célja Magyarország közéletének megtisztítása, az alkotmányjogi törvények, különösen az egyenlő, községenkénti tükös választójog megalakítása.

Horváth Zoltán nagy tetszéssel fogadott beszéde után Hódó Béla emelkedett szólásra és bejelentette, hogy a szürkület az ülés végéig is jelent és megköszönte a vendégpolitikusok megjelenését, valamint nagyjelentőségű kijelentéseiket. A Kossuth-Dalkör lendületes éneke után a közönség elénekelte a Himnuszt és a többbezer

főnyí közönség a liberális politikusok éljenzése közben példás rendben szétoszlott.

Gyűlés után a vendégpolitikusok

A bankett

Este jél 9 órakor az Arany Bika kistermében 200 terítékes bankett volt a liberális képviselők tiszteletére. A banketten az összes vendégek megjelentek: Hegyemegyi Kiss Pálné, Rassay Károly, Hegyemegyi Kiss Pál, Rupert Rezső, Dróczy Győző, Nagy Ernő, Horváth Zoltán, Peidl Gyula, Györki Imre, valamint a kíséretükben érkezett Rassay Rudolf törzsorvos, dr. Kohlmann Dezső és dr. Grün BÉla, a Rassay-párt ügyészei, dr. Mártonffy Marcel egyetemi tanár és Latink Jenő gyáros, Debreczen polgári társadalmának minden rétege képviselve volt a bankett helyi vendégei között, élükön Márk Endre udvari tanácsos, nyugalmazott polgármester. Több uriaszony is megjelent a banketten, a melynek vendége volt a debreczeni szocialdemokrata-párt egy küldöttsége is.

Az első felköszöntőt általános figyelem közepette

Márk Endre

mondta, aki utalt megcsönkített hazánk rettenetes helyzetére, amelyen a politika nem okul és nem akarja a tenger hullámaival ostromolt kis szigeten a békét és a szeretetet megteremteni. Kemény szavakkal ostorozza azt a politikát, amely üzleti alapon épül fel, azokat a politikusokat, akik üzletet csinálnak a haza ügyének hirdetéséből. A kormányt talán jó szándékok vezetik, de nincs kellő ereje.

Ma Debreczenben nagy lépés történt. Akik a liberális táborban voltak, mert Debreczenről csak el kell ismerni, hogy a liberálisizmus hazája, azok most megelegetéssel láthatják, hogy a liberális táborban levő csoportok egymásra találtak. Meg van tehát most már az egység itt is, ott is. Az a kérdés, hogy kié lesz az erő. Ká kell végre jönni a hatalom kezelőinek, hogy nem egységes pártra van szükség, hanem a liberálisizmussal szemben, ez a természetes, legyen egy konzervatív párt. Remélni kell, hogy a ma Debreczenben megteremtett egység példáját fog szolgálni mindenütt. A példaadó tanításra Debreczenben is szükség van. Az ifjúságot tanítsák a gyűlölködésre és ez a legnagyobb hiba, mert az ifjúság lelkét méltelyezik meg. Akik ezt teszik, a jövőnek felelősek. Mert ha majd ez az ifjúság már nem ébred, hanem a tettek mezejére lép, akkor fogja látni, hogy félrevezették, behálózták. Ma is tartottak attól, hogy az ébredők csinálnak valamit és hogy meg kell majd védeni a vendégeket. Hát mitől kell minket megvédeni?

Rassay Károly: Ebben a nagy fene jogrendben!

Márk Endre: A mi szónokaink bámulatraméltó higgadtságot tanusítottak. Mint idősebb embernek van hozzájuk pár szava. Látja hazafias aggodalmaikat, izzó lelkesedésüket, ők tudják, hogyan kell viselkedni a külső és belső ellenségekkel szemben. Csak arra kéri őket, hogy higgadt magatartásukat őrizzék meg továbbra is. Ne engedjék magukat elragadtatni, mert a józan politika előbb, vagy utóbb sikerre vezet. A debreczeni polgárság higgadtan ül és gondolkodik és önként jön ebbe a táborba. Debreczen megtisztelve érzi magát, hogy itt emelték fel az egységes liberális szövetség zászlaját. Üdvözlí a liberális politikusokat Debreczen polgársága nevében és kívánja, hogy a debreczeni megindulás hozza meg a hazafias győzelmet.

Percekig zuggott a taps a lendületes felköszöntő után, mely nagy esemény lett Debreczen politikai életének, mert bejelentette a debreczeni két liberális csoport, a nemzetgyűlési liberálisok és a debreczeni liberálisok ösz szelvdadását.

Rupert Rezső,

a liberálisizmus egyik életrekelteje szólalt fel ezután. Valóságos tapsorkán fogadta, Rupert Rezső közel egy órási beszédet mondott. Nem aktuális politikai kérdésekkel foglalkozott, hanem történelem-filozófiai perspektívába állította be az utolsó évek eseményeit. Áhitatos figyelemmel, hol mély esendben, hol borzadó elszörnyedéssel, hol viharos lelkesedéssel hallgatta a bankett közönsége a nagyszerű szónokot. (A beszédet a szűkös terjedelmünk mellett nincs most módunkban

kimentek a Margit-fürdőben levő Munkás-Otthonba, ahol az épen szereplő munkás műkedvelők ügyes játékában gyönyörködtek.

leközölni, ha a napi események fontossága megengedi, egyik legközelebbi számunkban teljes egészében közöljük). Amikor Rupert hatalmas beszédét befejezte, az éljenzés és a taps percekig tombolt viharos erővel. Az eddig mellőzött aktuális politikai kérdésekkel

Dróczy Győző

a legtemperamentumosabb ellenzéki szónokok egyike foglalkozott pohárköszöntőjében. Lendületes szavakkal esetele a drágaság problémáját, a mellyel kapcsolatban egyik társadalmi osztály a másikat vádolja úgy, hogy ma már vádoltjai vagyunk mindnyájan a drágaság bűnének. Ilyen körülmények között akarja a kormány sürgősen tárgyalatni a förendiházi reformot, mintha a magyar nép ettől várná súlyos bajainak gyógyulását. Költségvetést és zárszámadást ellenben nem kap a parlament. A közigazgatás hibáit ostorozza ezután és maga is szükségesnek tartja a reformot, amelynek azonban olyannak kell lennie, hogy a nép bizalmát bíró tisztviselők intézzék a nép dolgait. Hiszi, hogy lesz még magyar feltámadás és mint a száz évben egyszer nyitó alcóznak, úgy a magyar népnek is előjön a tavasza! (Lelkes éljenzés és taps.)

Feszült figyelem közepette állt fel szólásra a közóhajnak engedve

Györki Imre

Debreczen I. kerületének képviselője: A magyar polgárság és munkásság megértette a tömörülési szükségességét: összefogott a liberális polgárság és a munkásság és ma már hatalmas tábor a demokratikus ellenzék, mely a közel jövőben magától fogja ragadni az egész országot.

A szocialistákat úgy szokták beállítani, mint a haza ellenségeit, mint hazadúlókat. Mi ezzel szemben mindig utajni szoktunk arra a hatalmas munkára, amelyet a magyar munkásság kifejtett és rámutatunk, hogy mi Magyarország érdekében többet eselekedtünk, mint bármely politikai párt. Az ország legkietlenebb vidékein kulturát teremtettünk, ipart, kereskedelmet és szent meggyőződésünk, hogy csak ezen az úton lehet az ország nagyvá, csak munkával lehet újra felépíteni, nem pedig irredenta datokkal és gummibotokkal...

Rassay Károly: És napidíjjakkal! Györki Imre: Mi sohasem szoktunk kérkedni a hazafisággal, csak rámutatunk termelő munkánkra, amelyet végeztünk és végezni fogunk. Csak az összes dolgozók, iparosok, kereskedők és kézművesek összefogó munkájával lehet az országot újból felépíteni. Ha a mai szomorú állapotokon változtatni akarunk, akkor azt a mozgalmat, amely Debreczenből indult ki és most már hatalmas fává szökken, tovább kell ápolni, hogy a közel jövőben meghozza gyümölcsét. Erre az együttérzésre és a demokrácia győzelmére ürít poharát.

A rendkívüli lelkesedéssel fogadott beszéd után

Nagy Ernő

a beregi kuruc, Tomcsányi földhözteremtője emelkedett szólásra. Zömök kuruc alakját a lelkesedés tombolása vette körül, mely csak akkor ült el, mikor Nagy Ernő beszélni kezdett:

Midőn mint a demokrácia és a szabadelvűség egyik szerény, de elszánt lelkű harcosa Debreczen városának a multak dicsőségével telített falai közé léptem, elfogta a lelkemet a multak emléke. Felelevenednek lelkemben azok a szép idők, azok a dicsőséges tettek, amelyek Debreczen falai közt zajlottak le. Megragadták lelkemet különösen a 48-as idők. Elmerengtem és gondolkoztam. Mi volt az oka annak, hogy Petőfi, a költők költője oly gyakran és oly lelki gyönyörűséggel szeretett itt járni, hogy Kossuth Lajos, a nagyok nagyja, a legnagyobb magyar, ezt a várost válszította működése színhelyéül? Kossuth azért válszította ezt a várost, mert ez a magyar városok magyar városa!

A debreczeni nép, mint ezelőtt, ebben a zivataros világban, a kurzus világában is hű és igaz volt magához. A debreczeni nép igaz egységgel mutatta meg szemben sok város népével, amelyek megünyázkodtak a hatalom előtt, amelyek a hamis prófétáknak behódoltak, Debreczen vá-

ros népe gyönyörű példáját adta annak, hogy nem hódolt be a hamis prófétáknak, de lelke igaz hajlandóságát követve olyan követeket küldött az ország parlamentjébe, akik az igazi demokratikus és szabadelvű egység felépítésén dolgoznak.

En onnan jövök, ahol Árpád apánk lovának a patkója legelőször érintette a hazának földjét, onnan jövök, ahol Zrínyi Ilona sarkalta s végsőkig védelmezte a szabadság várát, hol kuruc tarpai Esze Tamás legelőször bontotta ki a magyar zászlót, abból a vármegyéből, melynek népe épűgy nem hajlott meg a hatalom korbácsa előtt, mint Debreczen népe! En üdvözöllek téged, Debreczen polgársága! És magyar lelkem, magyar szívem érzésével azt mondom, hogy ez az ország csak akkor lesz nagy, hatalmas, Mun-

Rassay válasza a veszprémi beszédre

Általános feszült figyelem közepette állt fel ezután Rassay Károly:

Nekem nem igen lehet más szavam, mint a köszönet szava. Köszönet azért, hogy onok oly lelkes szeretettel fogadtak bennünket akkor, mikor mi ezt a várost választottuk ki, hogy meghirdessük az egységes ellenzéki parlamenti szövetség programját és bejelentjük a harcot, amely azokért az eszmékért folyik, amelyeket tisztelt előttem szóio barátaim olyan szépen előadtak. Tudom nagyon jól, hogy a mai időkben kétszeresen keil értékelni, ha egy város közönsége oza mer álni ezen eszmék meze és azok melle, akik az eszmék zászlóhordozóiva szegődtek. Hiszen csak pár hónapja történt, hogy mikor Debreczen közönsége a maga becsületes meggyőződését követve odaállt a szabadelvűség gondolata melle, rövid idő múlva a hazafiatlanság vádjával kellett találkozni.

Ma ha valaki nem hajlandó a mindenkor uralmon levő rendszer aláztatos és gondolkodás nélküli szolgálava szegődni, el nem kerülheti a hazafiatlanság vádját. Ennek dacára önké hűt mertek tenni ma, történelmi mutjuknak megfelelő méltósággal azok melleit az eszmék melleit, amelyek nem tudok másként jellemezni, mint ismétlésével a delután mondottnak, amelyek egyedül méltóidjelzői annak az utnák, amely a magyar nemzeti aspirációk váitorá váltása iele vezet. Ezért monok en Debreczen közönségének meghatoltan köszönetet. Innen maul ma el utjára egy hatalmas ellenzéki küzdelem. Elindul úgy, mint ma bemutatkozott Debreczen közönsége előtt. Kizárólag az alkotmányos és fizikai lemek, a legjelentősebb szükségleteknek a megvalósítását tűzi ki célul és megkezdí nagy ellenzéki harcát és küzdelmét.

Ezért ma könnyen éri az embert a hazafiatlanság vádjá. Hiszen nem is olyan regen Veszprémben Rakovszay belügyminiszter ur egy beszédet mondott és tolmácsolta a kormány, a hivatalos intéző körök felettségét. Beszélt a radikális pártokról és beszélt a szocialdemokratákról, amelyekről azt állapította meg, hogy a hazafiság gondolatát nem tudják megérteni és követni. Nezzünk vegre egyszer a szemébe ennek a vádnak. Az a hazafiság, amely sajnos, a magyar politikai életben egyetemet a tuatlansággal, a szűk látókörrrel, tényleg nem a mi hazafiságunk. A mi hazafiságunk az, hogy ebben az országban a széthullott társadalom egysége végre valóra váljék; hogy nem arrogáljuk a magunk részére a kizárólagos politikai hatalmat, de viszont nem vagyunk hajlandók eltűrni sem azt, hogy egy osztály, vagy egyetlen politikai párt a hatalmat a maga számára erőszakkal megszerezze; hogy összefogjunk ebben az országban minden erőt arra, hogy a történelmi multnak megfelelő nagy nemzeti vágyunkat valóra váltsuk.

Olyan program ez, amely könnyen beleütközik a hatalmon levők érdekeibe. Mert ők azt hiszik, hogy a hazafiság az, hogy némán és szótlánul szolgáljává szegődjének a mindenkor politikai rendszernek. Erre mi nem vagyunk kaphatók! Mert e politikai rendszernek ezt követelni nincs joga. Nincs joga, mert három éve uralkodik és három év után igazán joga van a polgárságnak felvetni a kérdést, melyek azok a sikerek, melyek azok az eredmények, amelyeket ez a rendszer az országnak hozni tudott! Három év után nem lehet már egyedül és kizárólag a gyűlöletnek a hirdetéséből megélni. Három év után már tényleg eredményeket akarunk! Akarunk látni eredményeket a belső konzoliz-

kács várának az ormán. Beszékidek tetején csak akkor fog lengeni a magyar zászló, ha az egész ország népe olyan lesz, mint Debreczen népe, mint Bereg kuruc népe!

A fellelkesült hallgatók tapsorkánjában veszték el Nagy Ernő utolsó szavai: az ünneplő éljenzés percekig tartott.

Dr. Fényes Endre

Hegyemegyi Kiss Pált köszöntötte íé, akiben új családtagot nyert minden debreczeni család és akinek köszönhető, hogy Debreczenben megteremtődött a liberális egység. A lendületes köszöntő alkalmat adott arra, hogy a bankett közönsége újból és újból lelkesen üdvözölje a népszerű képviselőt.

dáció, a gazdasági élet regenerálása, a külpolitikai orientáció és izoláltságunk megszüntetése teren. Mikor azonban mindezen kérdésekre csak a tehetetlenség bevallása a felelet, akkor ennek a politikai rendszernek nincs joga a hazafiság fogalmát feláuitani, hogy hazai ez országban egyedül az, aki az ő hatalmukat egyedüli erősszerüi és egyedül jogosnak ismeri el. A francia forradalomban, mikor Rollandet kivégezték, szemközt állt a szabadság szobraval és rátekintve, utolsó szava ez volt: Oh, szabadság, mennyi bunt követted el a te nevedben! En ma azt mondom a három évre visszatekintve: Oh hazafiság, óh kereszténység, mennyi hányaságot akarunk leleplezni a te jelszavaddal! (Percekig tartó éljenzés és taps.)

Mi a hazafiságot magasabb szempontok szerint mérlegetjük és ezért nemán megyünk el az ilyen vádaktól melleit és ama tamadás melleit is, amely azt mondja rólunk, hogy a baloldali polgárság radikális. Hogy mért vagyunk mi radikálisok, azt igazán nem tudom megérteni. Mi radikálisok — mondta a belügyminiszter Veszprémben — az egyéni önzést és érdeket főle akarjuk helyezni a közérdekeink. Naiv dolog, hogy ezzel még foglalkozni kell, hogy mikor a mi programunk az, hogy a köz érdekeket, a közvélemény uralma lépjen az egyéni önző uralom helyébe, minket vádoljanak meg azzal, hogy az egyéni érdeket a köz érdekei főle akarjuk helyezni!

Azt mondja a belügyminiszter — és az különösen eszembe jut ma Debreczenben —, hogy mi a magyar virtust, a magyar hősi erényt akarjuk lejaratni. Nem! Mi a magyar hősi erényt megbecsüljük; hisszük, hogy a magyar hősi erénynek lesz meg egyszer szerepe a magyar nemzet történelmében! (Viharos éljenzés és taps.) Azonban azt sohasem fogjuk elismerni, hogy a magyar hősi erény és a magyar háji erények a becsületességben, a megtévelyedésben, a vezetőnek leigazasában és bantalmazásában rejtettek! (Eljezes és taps.)

Rakovszky belügyminiszter ur, a ránk dobta e vadakat, elvált a geszti sirbajtóhoz, a nagy nemzeti harlott koporsójához. De ha ő azt mondja, hogy mi a hősi erényt akarjuk lejaratni, akkor en azt mondom: Lett volna egyetlen mód arra, hogy az igazi lértias erényt megmutattaták volna, amikor 1918 október 31-én vegszagudott a forradalom szele az országban, amikor ennek nagy há — de vagyok annyira ösztáné és bator, hogy megmondjam, tévedésében is nagy há — kritikus helyzetben magára hagyottan állt, akkor szerettem volna tanui a magyar hősi erényt, a lértias erényt! Is azok, akik a magyar kicsiségekben ma felajlnak a geszti sirbajt kriptájára és azt hiszik, hogy így nagy embereké lettek, ezeknek azt üzenem: állítak volna oda magyar virtussal améle a férti mellé, akiknek a tényesen sütkéreztek, a hatalom aldásait élvezték és védtek volna meg maguk testével! (Viharos éljenzés és taps.)

Ne nekünk vessék szemünkre a hősi erények lejaratásának vádját. Mi azt akarjuk, hogy ez a nemzet tényleg hősi erényekkel pompázzék. De azt akarjuk, hogy a mai időknek megfelelően ez a hősi erény ne eretlen kardsörtetésben, hanem odaadásban, lelkes öneláldozásban, tenécszüntésben nyilvánuljon meg és mindenekelőtt abban, hogy dolgozni tanítsuk meg a magyar társadalmat, hogy végre talpraállhasson! Mert nem vezércikkekkel, nem szónoklatokkal, hanem odaadó, becsületes

gazdasági pozni a tét és a jóni, ha séges, ga retettel amely a utolsó életét is éljenzés A mi virtus, a is közel nagy go művészéhez idők gen járta megtalál zethet a nelmi Ma mi azt a becsüljön séges ne nemzet z kikapesol többől, a nunk rény formok l sítása el szolgálni érelen p kedésnél vezet ir

Am...

A Ref Egyesül ségi gy Ravasz után reg Baltazár cinöke. tudta be

Nem nyitó ké ni a gy Az által tul nem

Megin tünk vis és ethik nagy le ható gy lekelvisé hogy a letépett kezd ál szonylat kedés í ebben a szere a segítés vásmunk sem dil törvény intellekt zeti eré szi kar utolsó a lángo integrit csak ig vništa ben így az evan taságáé aldoztat és áldo lativitás hogy n nemzetben megtala zet ma egyetér sári o lán fek uton. A zatait idők ho sektől. teren i igazság delem és mel kétes e zsekké náks né

Törte sikere egyhá z egység az egy nem dalmi, is a p termet Az els az eg övlon,

somat, amelyet igaz bizalommal és szeretettel adok a református testvéreknek.

Baltazár püspök válasza

A nagy megindultsággal és élénk tetszéssel fogadott beszéd után Baltazár püspök mondott köszönetet a lutheránus lelkészek üdvözléért.

Baltazár püspök üdvözlése

Juhász László gömői esperes állott fel ezután és megható beszéd keretében köszönte meg Baltazár püspöknek, hogy a segélyre szoruló egyházi intézmények fölségítésére nagy fáradsággal és törődéssel járó amerikai utra indult.

Baltazár püspök nagyhatású beszéde után a gyűlés elfogadta Sütő Kálmán medgyasói lelkész indítványát, amely szerint Baltazár püspök elnöki megnyitóját a R. M. L. E. kinyomatja, majd pedig áttért a tárgysorozatra.

Müller Antalt internálta a belügyminiszter is

Országos nagy port vert fel a nemzetgyűlési választások lezárása után az az érdekes esemény, hogy az államrendőrség Müller Antal debreczeni szabó mestert őrizetbe vette, mert Györki Imre és Jánosi Zoltán nemzetgyűlési képviselőknek vörös székfűcsokrot készített. A rendőrség az „izgató” csokrok készítőjét internálásra ajánlotta. Az internálást a kerületi főkapitány pártolólárg terjesztette fel a belügyminiszterhez, aki most döntött az internálás ügyében.

A belügyminiszter jóváhagyta Müller Antal internálását és az erről szóló végzés a napokban érkezett le a debreczeni főkapitánysághoz. Müller előtt kihirdették az internálást jóváhagyó végzést és pár napon belül Zalaegerszegen kísérik. Az internálásra ítélt Müller Antal Györki Imre képviselő ma meglátogatta a rendőrségi fogdában.

A budapesti tőzsde

Budapest, nov. 6.

Az értéktőzsdén ma sem javult meg az irányzat. Nemcsak az irányzat volt lanyha, de üzletellen volt a tőzsde is. Ma csendes volt a tőzsdeterem, egyes piacokon negyed órák teltek el kötés nélkül.

Bankok: Ang.-Magy. bank 1975, Hazai 1275, Hermes 1150, Magyar Hitel 8550, Jelzálog 490, Leszámitoló 1725, Osztr. Hitel 925, Magy.-olasz 450.

Takarékpénztárak Belvárosi 1650, Hazai 38500.

Malmok: Borsod-Miskolci 12300, Concordia 6790, Budapesti 19600, Gizella 8000, Hungária 11500.

Bányák és téglagyárak: Beocsini 38000, Kohó 35000, Drasche 26000, Magnetit 72000, Ált. Kőszén 118000, Salgó 37000, Urikányi 42000.

Nyomdák: Athenaeum 11700, Révai 2300.

Vasművek és gépgyárak: Kőburg 4500, Ganz-Danub. 575000, Ganz-vill. 64000, Láng 11600, Lipták 3125, Magyar acél 13800, Rima 12550, Schlick 6500, Kistarcsai 4800.

Különléte vállalatok: Gschwindt 32500, Baróti 2525, Bóni 8500, Chinoin 4275, Egyes. izzó 34500, Textil 2475, Papír 3500, Spódium 5175, Flóra 16800, Fővárosi sör 9300, Karton 9800, Királysör 6250, Klotild 7600, Magyar pamutgyár 13100, Magyar Cukor 120000, Lámpa 15000, Östermelő 3900, Gummi 7950, Szikra 11600, Stummer 69000, Telefon 16500, Georgia 71000.

Falpari vállalatok: Hazai 9800, Egyes. fa 950, Magyar Erdő 1350, Násici 45000, Lichtig 1480, Orsz. fa uj 16800.

Közlekedési vállalatok: Adria 30500, Atlantika 4800, Közúti 7500, Városi 1625, Déli vasút 7550, Levante 35000, Államvasút 27000, Tröszt 10950.

Az utótőzsdén a forgalom nem emelkedett s így az árfolyamokban alig volt változás. Magyar Hitel 8500-600, Osztrák Hitel 950-1025, Borsod-Miskolci 13000, Concordia 6750-6800, Budapesti gőzmalom 19500 pénz 20000 áru, Gizella 2900 pénz, Hungária 11500, Viktória 47000, Általános Kőszén 117-116000, Salgó 32-36250, Ganz-Danubius 580000, Ganz-villamos 65000, Láng 11800-600, Lipták 3000-3050, Rima 12300-12150, Izzó 33500-34500, Egyesült fa 950, Lichtig 1470-1480, Államvasutak 26500, Trust 10600-10700.

Lemondott a konstantinápolyi török kormány

Konstantinápoly, november 6. A kormány lemondott. A lemondott minisztereket az angorai kormány értesítette, hogy hazatérhetnek békés elvételre, ha továbbra is ragaszkodnak hivatalukhoz. Sztabulban a tüntetők

a szultán lemondását követelték. A kormány lemondása következtében Rifet basa tábornok az angorai kormány rendelete értelmében átvette a konstantinápolyi közigazgatás vezetését.

Nem stabilizálják a márkát

Berlin, november 6. A jövételi bizottság mai ülésén elutasította azokat a módosításokat, amelyeket a németek legutóbbi jegyzékükben a márka stabilizálására és az állam költségvetés egyensúlyba hozatalára vonatkozólag

indítványoztak. A jövételi bizottság tagjai csütörtökön hagylák el a német fővárost. Addig szakértői tanácskozások folynak Stinnes és Glockner részvételével.

Kormányzói gyűrűs doktoravatás

Klebelsberg miniszter az igazi szelekeciőről

Emlékezetes napja volt ma a debreczeni Tisza István-egyetemnek; a király-gyűrűt helyettesítő kormányzói gyűrűvel avatták fel egy ifjú Rusz Sánta István végzett joghallgatót. Hasonló ünnepi esemény még csak egyszer fordult elő a debreceni egyetem életében, akkor, amidőn IV. Károly király 1918. október 23-án személyesen ajándékozta meg aranygyűrűvel dr. K. Nagy Zoltánt.

Klebelsberg nagyszabású beszédet mondott, melyet a felavatotthoz intézet, de amely az egész közönségszólót a vármegye falain belül és kívül. A magasabb rendű szelekeciőtől, a tehetségek kiválasztásáról beszélt, amelynek már a családban meg kell kezdődnie, folytatódni kell az iskolában és végződjnie kell az állami gépezet minden fokán. Ennek a szelekeciónak származásra, külső befolyásra, pártirányzatra való tekintet nélkül kell végbemennie, csupán tehetség, szorgalom és munkaképesség szerint, hogy minden helyre a legmegfelelőbb ember jusson, mert ez elvnek a gyakorlása nélkül nem támadhat fel a régi, a nagy Magyarország.

Pontban 11 órakor vonult be a teljes egyetemi tanács. Az ünnepi ülés megnyitása után küldöttség hívta meg a főméltóságú kormányzó képviselőjét gróf Klebelsberg Kunó vallás- és közoktatásügyi miniszter, aki a számára fentartott díszkarosszékből foglalt helyet. Azután a szokásos szertartás szerint vége ment a doktorrá avatás, azzal a különbséggel, hogy ez alkalommal a felavatandó Rusz Sánta István felolvasta a nőkérdésről szóló doktori értekezésének a kivonatát. A közönség rokonszenves figyelemmel fogadta a tisztult szellemre valló elmélkedést.

Jól esett gróf Klebelsberg Kunónak ezt az igazán liberális gondolatmenetű követelmény, a tehetség szerinti szelekeciónak a méltóságát hallanunk, mert ezek után bizony remélhetjük, hogy gróf Klebelsberg, mint legilletékesebb tényező, mint közoktatásügyi miniszter sietni fog az igazi szelekeciónak, a tehetségek szabad kiválasztódásának legfőbb akadályát elhárítani, a numerus clausus eltörléséért.

Most következett az ünnepnek legkimagaslóbb pontja a kormányzói gyűrűnek, még pedig nem arany, hanem vasgyűrűnek az átadása. Gróf

A rendőrség nem engedélyezte a RAOSz gyűlését

A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Szövetsége debreczeni csoportja, amely tudvalegőleg a szociáldemokratapárthoz tartozik, tegnap délelőtti nyilvános gyűlést hirdetett. A gyűlésre a szövetség budapesti központjából leérkezett Deutsch tikkár, sőt a gyűlésre megérkeztek Peidl Gyula és dr. Györki Imre nemzetgyűlési képviselők is.

Statistika készült a korlátozott forgalomról

Pár nappal ezelőtt a Máv. igazgatóság közleményt bocsátott ki, amelyben hírül adja, hogy november 5-étől kezdve nyolc napos szénzünet lesz az államvasutak vonalán. Beavatott köröktől vett étesüléseink szerint nem a szénzünet az igazi oka a vasúti forgalom korlátozásának, hanem a Máv. igazgatóságának más a célja a szénzünettel.

A gyűlést azonban nem lehetett megtartani, mert az államrendőrség debreczeni főkapitánya nem engedélyezte azzal az indoklással, hogy a gyűlést bejelentők neve mellől kiányozták a lakás címeik és hogy egy napon két nyilvános gyűlés a belügyminiszter rendelete értelmében nem engedélyezhető.

A kereskedelemügyi minisztérium ugyanis a jövő év elejétől a tisztviselői kedvezményes jegyek nagyobb részét be akarja vonni és ehhez szükséges hogy pontos statisztikát kapjon a rendes, kedvezmény-jegy mentes napi személyforgalomról.

A devizaközpont hivatalos árfolyam lapja

Valuták:	
Vétel	Eladás
Napoleon (péNZ)	9100.—
Angol font	11200.— 11500.—
Dollár	2500.— 2575.—
Francia frank	171.— 176.—
Márka	0.42.5 0.42.5
Lira	105.— 110.—
Osztrák korona	0.320 0.350
Lei	16.— 17.—
Szokol	78.— 82.—
Svájci frank	455.— 470.—
Dinár	37.60 39.20
Lengyel márka	0.175 0.185
Hollandi forint	990.— 1002.—
Devizák:	
London	11200.— 11500.—
Newyork	2500.— 2575.—
Páris	171.— 176.—
Olaszország	105.— 110.—
Berlin	0.42.5 0.47.5
Milánó	105.— 110.—
Varsó	0.23 0.24
Bécs	0.320 0.350
Bukarest	16.— 17.—
Svájc	455.— 470.—
Varsó	0.175 0.185
Prága	78.— 82.—
Zürich	465.— 480.—
Amsterdam	990.— 1002.—
Zágráb	9.40 9.80

A vonatokat kísérő kalauzok a forgalomkorlátozás idejére utasítást kaptak bizonyos statisztika vezetésére. A forgalomkorlátozásnak már az első napján nyilvánvalóvá vált, hogy a személyforgalom alaposan lecsökkent. Budapestre induló vasárnap déli személyvonatnak alig akadát száz utasa.

HIREK

Hirdetőink szíves elnézését kérik, hogy az események rendkívüli torlódása miatt rendeletileg korlátozott terjedelmű lapunk mai számába feladott hírdetéseiket nem közöljük. A kényserrel mulasztást legközelebbi számainkban pótoljuk.

Eljegyzés. Lindenfeld Zsigmond eljegyezte Feldmann Bertus urleányt Ujbányáról.

39-es bajtársi összejövetel. A volt 39-es bajtársak folyó hó 9-én csütörtökön este fél 9 órakor elesett hőseik emlékéért tisztelő összejövetelt tartanak az Albert-féle Belvárosi Ven délelőben (Városháza). A vezetőség felkéri a 39-es bajtársakat, hogy az összejövetelen lehetőleg teljes számban jelenjenek meg.

A cipész-szakosztályi ülést ma, kedden este 7 órakor tartjuk meg, napirenden lesz elnökválasztás, állami szállítások ügye stb. Alelnök.

Utmutató, hivatalos menetrend októberi kiadása megjelent. Kapható Hegedűs és Sándor rt. könyvkereskedésében.

Olcso hét. Rózsa Áruház minden hónap első hét napjában olcsó hetet rendez, hogy tisztviselők és szerényebb jövedelmű egyének női családtagjai részére alkalmat nyújthasson téli ruházati cikkeket beszerzésére. Ezen napokon a kirakatban csak olcsó árú vannak elhelyezve. Bika-szálló.

Dr. Mészé fővárosi fűzőszalonja (Váci-u. 7.) halcsont nélküli fűző megrendelést fölvesz november 6-7-én.

Kalapok, sapkák, uri divatárak legolcsóbban beszerezhetők Frank Imrénéél, Piac 43.

Kalapok, sapkák legolcsóbb árakban Wernernél, Piac-utca 72.

Téli kabát velourok, ruhaszővelek, kötött garnitúrák érkeztek nagy választékban az Apolló divatruházba, Vármegyeúrázsal szemben. Olcsó szabott árak.

Friss vaj, tehénturó, fűszerárak olcsón kaphatók Schwartz E. üzletében Bethlen-u. 27.

Seholsem vásárolhat oly olcsón gyermek, női és férfi trikó inget, nadrágot, harisnyát, zsebkendőt mint Franknál, Csapó-u. 11. sz.

Szőnyeg, linóleum, gummikabát és függönyök legolcsóbban árban. Linóleum áruházban, Ferencz József-ut 58.

Elveszett egy tiszta fehér törpe foxterrier kutya. Megtaláló magas jutalomban részesül Rózsa Endre Miklós-u. 34.

SZÍNHÁZ

MŰSOR:
KEDD: A Hattyu, bérletszünet.
SZERDA: Boccaccio, B) bérlet.
CSÜTÖRTÖK: Boccaccio, C) bérlet.
PÉNTEK: A Httvu, D) bérlet.
SZOMBAT: Boccaccio, bérletszünet.
VASÁRNAP este: Rákosi Jenő tiszteletére, 80 évt. születésnapja alkalmából: Lili báróné.

A színházi iroda hírel:

Molnár Ferenc Hattyu-ianak reprize ma este Kardos Gézával a trónörökös szerepében. A címszerepet ezúttal Erdődy Lili adja. Jélnót László, a tanárt Rubinyi Caesari Szelet, a trónörökös anyját Halassiné, Bérletszünet!
Holnap este B) bérletben Boccaccio.

Omnia-mozgó. Ma kedden utoljára a nagyszerű John titka, dráma 5 felvonásban.

Franceska Bertini a világhírű olasz filmstar szerdán és csütörtökön az Omnia-ban Az önfeláldozó szerelm c. szenzációs dramóiban.

Vigszínházmozgó: Pinszl a szivaros leány, vig történet Mány Ptkforddál és Zsigóttó a pénzbeszedő.

Szerdától: Aranyhajú bestiak.
A bálvány, egy hindu táncosbó regénye 5 felvonásban és India csodái, ma utoljára az Apollóban.

SPORT

A DEAC második

A DEAC-DTE mérkőzés nem hozta meg a kívánt sportot. Az ügétörtéripálya mély talaja már eleve lehetlenné tett mindenféle kombinációt. Mindkét csapat egyformán vette ki részét a támadásból, egyenlő erősek voltak a csapatok s a DEAC szerencse folytán egy kapu előtti kavardásból éri el a győztes göllát. A DEAC győzelmével ideiglenesen a bajnoki lista második helyére került. A DKASE tegnap Nyiregyházára rándult át a hajnali vonattal, a déllivel azonban már vissza is tértek, mert a Törökvs elleni mérkőzésüket nem tudták lejátszani, mivel a Bujtos-pálya víz alatt áll.

A DKASE első és második csapata ma tréninget tart.

Debreczenben játszik le a DKASE-Törökvs meccset. Az intézőbizottság ma este tartott ülésén kötelezte a Nyiregyházi Törökvs csapatát, hogy csütörtökön Debreczenbe jöjjon s itt játsza le a DKASE elleni bajnoki mérkőzését.

A DEAC panaszát a főrekvés meccs ellen beadott óvása ügyében hozott kerületi határozatok ellen a vidéki tanács nem tárgyalta, mert a tanács előadója Vargay Sándor beteg. Az ügy előreláthatólag csak a jövő héten lesz tárgyalva.